Dosarul nr. 2c-2000/21

H O T Ă R Â R E

În numele legii

4 iulie 2025 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău, sediul Centru

În componența

Președintelui ședinței, judecătorul Badan-Melnic Eleonora

Grefierului Antoci Ana-Maria

în sediul instanței, în şedinţă publică a judecat în procedură contencioasă cauza civilă intentată în baza cererii de chemare în judecată înaintate de „*****” societate cu răspundere limitată către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Centru de Excelență în Energetică și Electronică, cu privire la constatarea faptelor, repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere,

a c o n s t a t a t:

1. În data de 8 iulie 2021 „*****” societate cu răspundere limitată a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Centru de Excelență în Energetică și Electronică cu privire la constatarea faptelor, repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere.
2. Pe parcursul examinării cauzei reclamantul „*****” societate cu răspundere limitată a depus o cerere de concretizare a obiectului acțiunii (f.d. 26-28 din vol. II) și o cerere de completare a obiectului acțiunii cu pretenții suplimentare (f.d. 166-169 din vol. III).
3. Obiectul acțiunii, în forma sa finală, îl reprezintă constatarea faptului că în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021 pârâtul nu a oferit răspunsuri la solicitările înaintate de reclamant în temeiul Contractului de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018, constatarea faptului că prin acțiunile pârâtului au fost generate întârzieri în executarea lucrărilor contractate pe o perioadă de 7 luni și 9 zile calendaristice, precum și încasarea de la Ministerul Educației și Cercetării în beneficiul reclamantului a sumei de 224738,24 lei cu titlu de prejudiciu material sub forma venitului ratat și a sumei de 68785,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 25 aprilie 2023.

4. Prin referința depusă de către pârâtul Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova s-a solicitat respingerea acțiunii înaintate, ca fiind neîntemeiată (f.d. 178-185 din vol. I, 49-54 din vol. II).
5. Prin referința depusă de către intervenientul accesoriu Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, s-a solicitat respingerea acțiunii înaintate ca fiind neîntemeiată (f.d. 174-177 din vol. I, 32-36 din vol. II).

Poziția participanților la proces

6. Prin cererea de chemare în judecată și cererile depuse ulterior privind concretizarea și completarea obiectului acțiunii civile, reclamantul „*****” societate cu răspundere limitată a indicat că, în temeiul Contractului de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018, încheiat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în calitate de *investitor*, și Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, în calitate de *beneficiar*, și-a asumat în calitate de *antreprenor* executarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare a Centrului de Excelență în Energetică și Electronică din mun. Chișinău.
7. Reclamantul a susținut că în procesul executării contractului a identificat mai multe neconformități și necesitatea executării unor lucrări suplimentare, motiv pentru care a adresat pârâtului numeroase solicitări privind prezentarea soluțiilor tehnice, aprobărilor și instrucțiunilor necesare, semnarea proceselor-verbale de constatare a volumelor suplimentare, semnarea proceselor-verbale privind lucrările executate, ajustarea valorii contractului și efectuarea plăților corespunzătoare. Potrivit reclamantului, aceste solicitări erau necesare pentru continuarea legală și corespunzătoare a lucrărilor contractate.
8. În susținerea acțiunii, reclamantul a invocat că în perioada *noiembrie 2020 – 9 iulie 2021* Ministerul Educației și Cercetării nu ar fi oferit răspunsuri efective la solicitările înaintate și nu ar fi prezentat în timp util soluțiile și deciziile necesare continuării lucrărilor, deși fusese notificat în repetate rânduri asupra riscului producerii întârzierilor și întreruperilor în executarea contractului.
9. Reclamantul a arătat că scrisoarea pârâtului nr. 08/5-09/1863 din 20 aprilie 2021, prin care acesta a comunicat că urma să prezinte răspunsuri detaliate până la 26 aprilie 2021, nu constituia, în opinia sa, un răspuns la solicitările formulate, ci doar o prelungire a termenului de examinare. Totodată, a susținut că nici ordinul emis de pârât la 26 aprilie

2021 privind desemnarea unor reprezentanți pentru verificarea lucrărilor suplimentare nu putea fi considerat un răspuns la cererile înaintate anterior.

10. Potrivit reclamantului, un răspuns amplu la solicitările sale a fost oferit de Ministerul Educației și Cercetării abia pe 12 iulie 2021, circumstanță care confirmă lipsa unor răspunsuri în timp util la solicitările formulate în perioada anterioară în opinia sa. Reclamantul a susținut că avea nevoie de răspunsuri și soluții la etapa formulării fiecărei solicitări pentru a putea continua executarea lucrărilor fără întreruperi.
11. Partea reclamantă a specificat că procesele-verbale privind lucrările executate în lunile ianuarie-aprilie 2021 au fost semnate și restituite abia în perioada 28-30 septembrie 2021, deși ar fi fost prezentate pârâtului încă în luna mai 2021. De asemenea, a imputat pârâtului faptul că înregistrarea mijloacelor financiare alocate pentru anul 2021 la Trezoreria de Stat ar fi fost realizată cu întârziere.
12. În continuare, reclamantul a susținut că pârâtul ar fi tergiversat soluționarea situației și prin solicitarea unor reconfirmări privind necesitatea lucrărilor suplimentare consemnate în procesele-verbale de constatare nr. 10-23, precum și prin transmiterea repetată a documentației de deviz spre verificare, deși, în opinia reclamantului, asemenea verificări suplimentare nu mai erau necesare.
13. Potrivit reclamantului, consecința acestor acțiuni și inacțiuni a constat în imposibilitatea continuării lucrărilor contractate pentru o perioadă de 7 luni și 9 zile calendaristice, iar Acordul adițional nr. 18/03806/C/1M, prin care a fost diminuată valoarea contractului, a fost semnat abia la 15 septembrie 2021. Prin acest acord au fost excluse lucrări în valoare de 11236912,22 lei.
14. Reclamantul a afirmat că excluderea volumului respectiv de lucrări i-a cauzat un prejudiciu material sub forma venitului ratat în sumă de 224738,24 lei, reprezentând beneficiul de deviz în mărime de 2% din valoarea lucrărilor excluse, pe care acesta pretinde că l-ar fi obținut în cazul executării integrale a lucrărilor până la expirarea termenului contractual.
15. În temeiul aceleiași situații de fapt, reclamantul a solicitat și încasarea sumei de 68785,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 25 aprilie 2023, susținând că prejudiciul pretins nu a fost reparat de către pârât.

16. Acțiunea civilă a fost întemeiată, între altele, pe prevederile art. 1, 9, 10, 11, 16, 173, 174, 176, 942 și 1082 din Codul civil, art. 13 din Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, art. 24 din Legea nr. 721 din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții, art. 51 și 66 alin. (3) din Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, precum și art. 25 alin. (3) din Legea nr. 136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern.
17. *Prin referința depusă și pledoariile susținute ulterior*, pârâtul Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.
18. În susținerea poziției sale, pârâtul a indicat că, prin Contractul de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018, reclamantul și-a asumat executarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare a Centrului de Excelență în Energetică și Electronică, termenul de executare a lucrărilor fiind stabilit la 10 luni. A susținut că șantierul a fost predat antreprenorului în data de 12 decembrie 2018, că au fost achitate în avans 2000000 lei, iar pentru anii 2019 și 2020 au fost alocate mijloace bugetare pentru executarea lucrărilor, circumstanțe care, în opinia pârâtului, demonstrează că investitorul și-a îndeplinit obligațiile necesare pentru începerea și derularea contractului.
19. Referitor la pretinsa lipsă a răspunsurilor în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021, pârâtul a susținut că nicio clauză contractuală nu stabilea un termen exact pentru examinarea solicitărilor privind achitarea avansurilor, plata lucrărilor executate, prezentarea soluțiilor tehnice, ajustarea valorii contractului sau prelungirea raporturilor de antrepriză, astfel încât acestea urmau a fi soluționate într-un termen rezonabil, apreciat în raport cu natura și complexitatea fiecărei solicitări. Ministerul a afirmat că a reacționat la demersurile reclamantului prin deplasări la șantier, comunicări verbale și telefonice, audiențe și răspunsuri scrise.
20. Pârâtul a mai notat că, în perioada decembrie 2020 – iunie 2021, reclamantul a înaintat 33 de cereri prealabile, care cuprindeau multiple și diferite solicitări, fiind necesară examinarea cumulativă a circumstanțelor invocate. Acesta a arătat că, prin scrisoarea nr. 08/5-09/1863 din 20 aprilie 2021, reclamantul a fost informat despre examinarea cererilor, iar la 26 aprilie 2021 a fost emis Ordinul nr. 440 privind desemnarea reprezentanților ministerului pentru verificarea lucrărilor suplimentare și a lucrărilor

susceptibile de a fi excluse din contract. Ulterior, prin scrisoarea nr. 08/5-09/3323 din 12 iulie 2021, a fost furnizat un răspuns detaliat la solicitările reclamantului.

21. Cu referire distinctă la cererea de concretizare a acțiunii, pârâtul a susținut că pretențiile privind constatarea lipsei răspunsurilor în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021 și constatarea întârzierii de 7 luni și 9 zile în executarea lucrărilor sunt neîntemeiate, reiterând argumentele expuse în referința depusă anterior. Ministerul a arătat că înscrisurile prezentate la materialele cauzei confirmă legalitatea conduitei sale și faptul că solicitările reclamantului au fost examinate.
22. Totodată, pârâtul a susținut că întârzierile în executarea contractului nu îi sunt imputabile, ci ar fi rezultat din executarea necorespunzătoare și lentă a lucrărilor de către reclamant în anii anteriori. În acest sens, a invocat art. 66 alin. (3) din Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, arătând că necesitatea ajustării valorii contractului la limita alocației bugetare pentru anul 2021 putea fi soluționată numai prin acordul părților, iar situația respectivă ar fi fost determinată de nevalorificarea corespunzătoare a lucrărilor în anii 2019 și 2020.
23. Cu privire la lucrările suplimentare și soluțiile tehnice solicitate, Ministerul a susținut că reclamantul cunoștea încă din anul 2019 mecanismul convenit între participanții la raportul de antrepriză pentru constatarea neconformităților și stabilirea lucrărilor suplimentare. Pârâtul a arătat că procesele-verbale nr. 10-23 prezentate în anul 2021 nu conțineau inițial confirmarea că lucrările respective erau absolut necesare pentru continuitatea procesului tehnologic, astfel încât au fost necesare verificări și confirmări suplimentare din partea responsabilului tehnic, beneficiarului și proiectantului, inclusiv în vederea stabilirii posibilității aplicării procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, reglementată de art. 56 din Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice.
24. În partea referitoare la semnarea proceselor-verbale privind lucrările executate în lunile ianuarie-aprilie 2021 și efectuarea plăților, pârâtul a explicat că pentru anul 2021 contractul nu parcursese procedura necesară de înregistrare la Trezoreria de Stat a sumei alocate pentru ultimul an de valabilitate, iar până la înlăturarea acestui impediment nu exista posibilitatea juridică de efectuare a plăților. Procesele-verbale au fost ulterior semnate și remise reprezentantului reclamantului în perioada 28-30 septembrie 2021.

25. Totodată, Ministerul a invocat prevederile art. 66 alin. (3) din Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, potrivit cărora valoarea angajamentelor multianuale se ajustează anual în corespundere cu alocațiile bugetare aprobate. Pentru anul 2021 proiectului îi fusese alocată suma de 10478000 lei, în timp ce valoarea lucrărilor rămase neexecutate era superioară acestei sume, iar contractul nu putea fi prelungit după 31 decembrie 2021. În aceste condiții pârâtul a considerat necesară ajustarea valorii contractului la limitele mijloacelor bugetare disponibile.
26. În continuare pârâtul a arătat că după verificarea lucrărilor suplimentare și clarificarea volumului acestora, grupul de lucru pentru achiziții a decis diminuarea valorii contractului prin excluderea unor lucrări în sumă de 11236912,22 lei, iar în data de 15 septembrie 2021 părțile au semnat Acordul adițional nr. 18/03806/C/1M. Ministerul a susținut că modificarea contractului nu a constituit rezultatul unei conduite ilicite din partea sa, ci consecința necesității încadrării raportului contractual în limitele alocațiilor bugetare aprobate și în cerințele legislației privind achizițiile publice și finanțele publice.
27. Pârâtul a contestat și afirmația reclamantului potrivit căreia întârzierile în executarea lucrărilor i-ar fi imputabile, susținând că „*****” societate cu răspundere limitată nu ar fi demonstrat o conduită diligentă în soluționarea neconformităților identificate pe șantier. În particular, Ministerul a afirmat că reclamantul ar fi sistat sau încetinit lucrările, concentrându-se asupra adresării solicitărilor către investitor și beneficiar, fără a demonstra că neconformitățile constatate făceau imposibilă executarea altor lucrări la obiectiv.
28. În ceea ce privește suma de 224738,24 lei pretinsă cu titlu de venit ratat, pârâtul a susținut că reclamantul nu a demonstrat acțiunea concretă imputabilă Ministerului care ar fi generat prejudiciul, legătura de cauzalitate și temeiul juridic al modului de calcul al acestuia. Cu referire la suma de 68785,29 lei solicitată cu titlu de dobândă de întârziere, Ministerul a invocat că prejudiciul material pretins nu constituia o obligație pecuniară ajunsă la scadență, astfel încât, în opinia sa, nu erau întrunite condițiile art. 942 din Codul civil pentru calcularea dobânzii de întârziere. În consecință, a solicitat respingerea integrală a acțiunii ca neîntemeiată.
29. *Prin referința depusă, intervenientul accesoriu Instituția Publică „Centrul de Excelență în Energetică și Electronică”* a solicitat respingerea, ca fiind neîntemeiată, atât a cererii

de chemare în judecată, cât și a cererii de concretizare formulate de „*****” societate cu răspundere limitată, susținând integral poziția și argumentele expuse de Ministerul Educației și Cercetării.

30. În susținerea poziției sale, intervenientul accesoriu a invocat inițial că pretențiile formulate de reclamant privind constatarea nesoluționării solicitărilor și obligarea Ministerului Educației și Cercetării la efectuarea unor acțiuni ar ține de materia contenciosului administrativ. În acest sens, a făcut trimitere la art. 199 și 206 din Codul administrativ și la prevederile Legii nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație, solicitând transmiterea cauzei după competență spre examinare sediului Rîșcani al Judecătoriei Chișinău.
31. Cu privire la pretinsa lipsă a răspunsurilor, intervenientul accesoriu a susținut că afirmațiile reclamantului sunt neîntemeiate, întrucât prin scrisoarea nr. 08/5-09/1863 din 20 aprilie 2021 Ministerul Educației și Cercetării a informat reclamantul despre examinarea cererilor prealabile și despre posibilitatea audierii reprezentanților antreprenorului și beneficiarului, iar în 26 aprilie 2021 a fost emis Ordinul nr. 440 privind desemnarea reprezentanților ministerului în comisia de verificare a necesității efectuării lucrărilor suplimentare și a celor care puteau fi excluse din contract.
32. Intervenientul accesoriu a mai arătat că, potrivit art. 80 alin. (2) din Codul administrativ, mai multe petiții cu același obiect adresate aceleiași autorități publice pot fi conexate, petiționarului urmând să îi fie oferit un singur răspuns. Astfel, ținând cont de nr. și complexitatea solicitărilor formulate de reclamant, Ministerul Educației și Cercetării a oferit un răspuns detaliat prin scrisoarea nr. 08/5-09/3323 din 12 iulie 2021, fapt care, în opinia intervenientului accesoriu, exclude temeinicia pretenției privind lipsa răspunsurilor.
33. Referitor la pretenția privind obligarea pârâtului să semneze și să remită procesele-verbale de executare a lucrărilor pentru lunile ianuarie-aprilie 2021, intervenientul accesoriu a susținut că aceasta a rămas fără suport factologic, deoarece procesele-verbale respective au fost semnate, iar câte un exemplar al acestora a fost remis reprezentantului reclamantului în perioada 28-30 septembrie 2021.
34. În partea ce privește constatarea faptului că pârâtul ar fi generat întârzieri în executarea lucrărilor pentru o perioadă de 7 luni și 9 zile, intervenientul accesoriu a susținut că până

la 30 iunie 2021 contractul de antrepriză nu parcursese procedura legală de înregistrare la Trezoreria de Stat a sumei alocate pentru anul 2021, motiv pentru care nu era posibilă efectuarea plăților potrivit prevederilor contractuale. A precizat că această procedură nu depindea exclusiv de voința investitorului sau a beneficiarului, ci și de conduita tuturor părților contractante și de limitele mijloacelor financiare alocate pentru anul 2021.

35. În final, intervenientul accesoriu a relevat că reclamantul fusese informat despre impedimentele existente în cadrul vizitei efectuate la șantier în 29 aprilie 2021 și al întrevederilor desfășurate la sediul Ministerului Educației și Cercetării în 14 mai și 18 mai 2021. Prin urmare, a apreciat că nu există temei pentru a atribui pârâtului lipsa răspunsurilor ori întârzierea pretinsă în executarea lucrărilor și a solicitat respingerea cererii de concretizare, ca neîntemeiată.

Legislația relevantă

36. Art. 7 din Codul civil

(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

(3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepţia cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

(4) În cazul *situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare* la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze *natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale*, dacă legea nouă nu prevede altfel.

(5) În *situaţiile prevăzute la alin.(4)*, dispoziţiile legii noi se aplică *modalităţilor de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor*, *precum şi de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora.* De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispoziţiilor ei imperative sînt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.

37. Art. 9 alin. (1) și (2) lit. a) din Codul civil

(1) Drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.

(2) Drepturile şi obligaţiile civile apar:

a) din contracte şi din alte acte juridice.

38. Art. 10 alin. (1) din Codul civil

Persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară.

39. Art. 11 alin. (1) din Codul civil

Buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

40. Art. 15 alin. (1) din Codul civil

Apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

41. Art. 16 din Codul civil

(1) Apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobînzii de întîrziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

(2) Metodele de apărare prevăzute la alin. (1) pot fi invocate dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

42. Art. 776 din Codul civil

Obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

43. Art. 858 alin. (1) și (2) din Codul civil

(1) Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii.

(2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

44. Art. 861 alin. (1) și (2) din Codul civil

În cazul în care termenul de executare a obligaţiei nu este determinat şi nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricînd executarea ei, iar debitorul este îndreptăţit să o execute oricînd.

45. Art. 901 alin. (1) lit. a) și e) din Codul civil

(1) Atunci cînd, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa:

a) să ceară executarea silită a obligației;

e) să ceară plata de despăgubiri pentru prejudiciul suferit prin neexecutare;

46. Art. 934 alin. (1) și (2) din Codul civil

(1) Creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului în care debitorul demonstrează că neexecutarea este justificată.

(2) Despăgubirile trebuie să acopere doar prejudiciul suferit de creditor care este consecința directă și necesară a neexecutării.

47. Art. 936 din Codul civil

(1) Despăgubirile pentru prejudiciul patrimonial cauzat prin neexecutarea obligației reprezintă suma de bani care va pune creditorul, pe cît este posibil, în situația în care s-ar fi aflat dacă obligația s-ar fi executat în mod corespunzător. Aceste despăgubiri acoperă dauna suferită real (inclusiv cheltuielile suportate și reducerea valorii bunului) și profitul ratat de creditor.

(2) Creditorului îi revine sarcina de a demonstra mărimea prejudiciului pentru care cere despăgubiri.

48. Art. 946 din Codul civil (redactare de până la 1 martie 2019)

(1) Prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părţi (client), iar aceasta se obligă să recepţioneze lucrarea şi să plătească preţul convenit.

(2) Obiectul contractului de antrepriză poate fi atît producerea sau transformarea unui bun, cît şi obţinerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

49. Art. 950 din Codul civil (redactare de până la 1 martie 2019)

(1) Antreprenorul este obligat să-l informeze pe client despre faptul că:

a) materialul prezentat de client este inutilizabil sau necalitativ;

b) viciile materialelor vor face ca produsul final să fie afectat de vicii;

c) respectarea indicaţiilor clientului ameninţă trăinicia sau utilitatea lucrării;

d) există alte circumstanţe care nu depind de antreprenor şi care ameninţă trăinicia sau utilitatea lucrării.

(2) În cazul cînd antreprenorul nu execută obligaţia stipulată la alin.(1), clientul are dreptul să ceară repararea prejudiciului.

50. Art. 951 din Codul civil (redactare de până la 1 martie 2019)

Dacă clientul, fiind informat de către antreprenor la timp şi în modul corespunzător, nu înlocuieşte în termenul convenit materialul inutilizabil sau necalitativ, nu schimbă indicaţiile referitoare la modul de executare a lucrării sau nu înlătură alte circumstanţe care ameninţă trăinicia sau utilitatea lucrării, antreprenorul *este în drept să ceară rezilierea contractului şi repararea prejudiciului*.

51. Art. 1337 din Codul civil (redactare de după 1martie 2019)

(1) Părţile sînt obligate să coopereze reciproc, în special:

a) beneficiarul trebuie să răspundă solicitărilor rezonabile ale antreprenorului sau ale prestatorului de furnizare a informaţiei în măsura în care ea este necesară pentru a permite antreprenorului sau prestatorului să îşi execute obligaţiile rezultate din contract;

b) beneficiarul trebuie să dea instrucţiuni privind executarea lucrării sau prestarea serviciului în măsura în care ele sînt necesare pentru a permite antreprenorului sau prestatorului să îşi execute obligaţiile rezultate din contract;

c) în măsura în care beneficiarul trebuie să obţină permisiuni sau autorizaţii, el este obligat să le obţină în termenele necesare pentru a permite antreprenorului sau prestatorului să îşi execute obligaţiile rezultate din contract;

d) antreprenorul sau prestatorul trebuie să dea beneficiarului posibilitatea rezonabilă să controleze dacă antreprenorul sau prestatorul îşi execută obligaţiile rezultate din contract; şi

e) părţile trebuie să-şi coordoneze eforturile în măsura în care acest fapt este necesar pentru executarea obligaţiilor ce le incumbă conform contractului.

(2) Dacă beneficiarul nu execută obligaţiile prevăzute la alin.(1) lit. a) sau b), antreprenorul sau prestatorul ***are dreptul să suspende executarea sau să se bazeze, în procesul executării, pe aşteptările, preferinţele şi priorităţile pe care beneficiarul le putea avea în mod rezonabil, avînd***

în vedere informaţiile şi instrucţiunile primite, cu condiţia că beneficiarul este informat conform art.1341.

(3) Dacă beneficiarul nu execută obligaţiile prevăzute la alin.(1) *şi acest fapt a făcut ca lucrarea sau serviciul să devină mai costisitor sau să ia mai mult timp decît s-a convenit în contract, antreprenorul sau prestatorul are dreptul:*

a) să ceară despăgubiri pentru prejudiciul suportat din cauza neexecutării; şi

b) să obţină termen suplimentar pentru executarea lucrării sau prestarea serviciului.

52. Art. 914 din Codul civil (redactare de după 1martie 2019)

(1) Creditorul care este ţinut să execute obligaţia corelativă în acelaşi moment în care debitorul îşi execută obligaţia sau după acel moment are *dreptul de a suspenda executarea obligaţiei corelative* pînă cînd debitorul s-a oferit să execute sau a executat.

[...]

(4) Dreptul de a suspenda conform prezentului articol se referă la întreaga obligaţie sau doar la o parte din ea, după cum este rezonabil conform circumstanţelor.

[...]

53. Art. 1340 din Codul civil (redactare de după 1martie 2019)

(1) Antreprenorul sau prestatorul trebuie să urmeze toate instrucţiunile date la timpul oportun de către beneficiar privitoare la executarea lucrării sau prestarea serviciului, cu condiţia că instrucţiunile:

a) sînt prevăzute în contract sau sînt specificate într-un document la care contractul face trimitere;

b) rezultă din alegerea pe care beneficiarul urmează să o facă conform condiţiilor contractului; sau

c) rezultă din alegerea pe care părţile au lăsat-o pe un moment ulterior încheierii contractului.

(2) Dacă neexecutarea unei sau mai multor obligaţii ale antreprenorului sau ale prestatorului prevăzute la art.1338 sau 1339 este consecinţa respectării instrucţiunii pe care antreprenorul sau prestatorul este ţinut să o respecte conform dispoziţiilor alin.(1), el nu poartă răspunderea prevăzută de articolele menţionate dacă a informat beneficiarul conform art.1341.

(3) Dacă consideră că o instrucţiune menţionată la alin.(1) constituie o modificare a contractului în sensul art.1344, antreprenorul sau prestatorul trebuie să informeze beneficiarul în mod corespunzător. Cu excepţia cazului în care beneficiarul revocă instrucţiunea fără întîrziere nejustificată, antreprenorul sau prestatorul trebuie să respecte instrucţiunea, iar instrucţiunea produce efectele unei modificări a contractului.

54. Art. 1352 din Codul civil (redactare de după 1martie 2019)

(1) Prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părţi (client), iar aceasta se obligă să recepţioneze lucrarea şi să plătească preţul convenit.

(2) Obiectul contractului de antrepriză poate fi atît producerea sau transformarea unui bun, cît şi obţinerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

55. Art. 6 din Codul de procedură civilă

Instanţa judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime prin somare la executarea unor obligaţii, prin declararea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalităţi, prevăzute de lege.

56. Art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă

(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate

57. Art. 239 din Codul de procedură civilă

Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată

58. Art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă

La deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

59. Art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă

Instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care:

a) cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă;

60. Art. 266 din Codul de procedură civilă

(1) Instanţa judecătorească dispune încetarea procesului printr-o încheiere, care poate fi atacată cu recurs.

(2) Pronunţînd încheierea de încetare a procesului, instanţa judecătorească menţionează că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiaşi părţi cu privire la acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri.

61. Art. 66 alin. (3) din Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală (în vigoare la data semnării contractelor)

    Se permite asumarea angajamentelor multianuale pe o perioadă de pînă la trei ani pentru obiectele de investiţii capitale, în limitele cheltuielilor prognozate în acest scop pe anii respectivi. Valoarea angajamentelor multianuale se ajustează anual în corespundere cu alocaţiile bugetare aprobate în acest scop pe anul bugetar respectiv.

Motivarea instanței

62. Examinând materialele cauzei, apreciind probele administrate în raport cu argumentele participanților la proces și cu normele de drept material și procedural incidente, instanța de judecată concluzionează că acțiunea înaintată de „*****” societate cu răspundere limitată urmează a fi respinsă ca neîntemeiată în partea pretențiilor privind repararea prejudiciului material sub forma venitului ratat în sumă de 224738,24 lei și încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 68785,29 lei, iar în partea pretențiilor privind constatarea lipsei răspunsurilor la solicitările reclamantului și constatarea faptului că prin acțiunile pârâtului au fost generate întârzieri în executarea lucrărilor – urmează a fi încetat procesul civil, din considerentele expuse în continuare.
63. Litigiul dedus judecății derivă din executarea raporturilor de antrepriză dintre reclamant, în calitate de *antreprenor*, Ministerul Educației și Cercetării, în calitate de *investitor*, și Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, în calitate de *beneficiar*, reclamantul imputând pârâtului neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor de cooperare și de furnizare a soluțiilor, aprobărilor și instrucțiunilor necesare continuării lucrărilor.
64. Raportul juridic material litigios își are izvorul principal în Contractul de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018, având ca obiect executarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare a Centrului de Excelență în Energetică și Electronică. Potrivit contractului, valoarea lucrărilor a fost stabilită la 36582707,49 lei, iar durata de executare a lucrărilor la 10 luni, perioada de executare putând fi prelungită inclusiv în cazul unor constrângeri generate de investitor sau beneficiar.
65. În continuarea raportului contractual principal, părțile au încheiat Contractul de antrepriză nr. 18/03806/NFP din 10 iunie 2020 și Contractul de antrepriză nr. 18/03806/NFP/2 din 26 octombrie 2020, prin care reclamantului i-au fost atribuite lucrări

suplimentare aferente aceluiași obiectiv. Împrejurarea respectivă confirmă că, inclusiv ulterior apariției necesității executării unor lucrări suplimentare, raporturile dintre părți au continuat prin mecanisme contractuale distincte de identificare, aprobare și contractare a acestor lucrări.

66. Din perspectiva determinării legii aplicabile în timp relațiilor contractuale dintre părțile în litigiu, instanța de judecată ia în calcul că Contractul de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018 a fost încheiat sub imperiul reglementărilor Codului civil în redactarea de până la 1 martie 2019, iar Contractul de antrepriză nr. 18/03806/NFP din 10 iunie 2020 și Contractul de antrepriză nr. 18/03806/NFP/2 din 26 octombrie 2020 sub imperiul reglementărilor de după 1 martie 2019. În acest sens se ține cont și de reglementările art. 7 din Codul civil care determină incidența legii vechi în aspect de *natură şi întindere a drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale* și de aplicarea legii noi referitor la *modalităţilor de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor,* cu referire la Contractul de antrepriză nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018.
67. Potrivit art. 9, 776 și 858 din Codul civil, obligațiile civile se nasc inclusiv din contract, iar obligația asumată trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință și în condițiile convenite de părți. În același sens, art. 946 (redactare de până la 1 martie 2019) și 1352 (redactare de după 1martie 2019) din Codul civil stabilește esența contractului de antrepriză, prin care antreprenorul se obligă să efectueze o anumită lucrare, iar beneficiarul să o recepționeze și să achite prețul convenit.
68. În același timp, obligațiile părților nu pot fi apreciate izolat de clauzele concrete ale contractului. Astfel, pct. 7.6 al Contractului nr. 18/03806/C stabilește că, în cazul în care investitorul sau beneficiarul nu emite în timp util instrucțiunile, aprobările, ordinele, directivele ori detaliile necesare, antreprenorul are obligația de a-i notifica în scris, indicând inclusiv data la care acestea erau necesare și întârzierile sau întreruperile generate de lipsa lor. Totodată, pct. 9.9 prevede că lucrările executate în afara celor contractate ori fără dispoziția investitorului nu sunt plătite, iar pct. 11.7 recunoaște dreptul la despăgubiri în cazul în care motivele constrângerii sau întreruperii sunt imputabile uneia dintre părți, însă numai pentru daunele care pot fi dovedite.
69. Din coroborarea acestor prevederi rezultă că simpla existență a unor solicitări adresate de către antreprenor către investitorul și simpla succesiune temporală dintre aceste solicitări

și întârzierea executării lucrărilor nu determină, prin ele însele, naşterea dreptului la despăgubiri.

70. Pentru angajarea răspunderii contractuale era necesar ca reclamantul să demonstreze existența unei obligații concrete neexecutate de pârât, caracterul nejustificat al neexecutării, prejudiciul efectiv suferit și legătura cauzală directă dintre neexecutarea imputată pârâtului și prejudiciul pretins.
71. Această concluzie rezultă și din art. 901, 934 și 936 din Codul civil. Creditorul poate pretinde despăgubiri în cazul neexecutării nejustificate a obligației, însă despăgubirile acoperă numai prejudiciul care constituie consecința directă și necesară a neexecutării, iar sarcina demonstrării mărimii prejudiciului revine creditorului. Totodată, potrivit art. 118 din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele invocate drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.
72. Aplicând aceste reguli situației din speță, instanța constată că materialele cauzei nu confirmă existența unei neexecutări din partea Ministerului Educației și Cercetării în raport cu solicitările reclamantului. Din înscrisurile invocate de participanții la proces rezultă că în 20 aprilie 2021 Ministerul a comunicat despre examinarea cererilor formulate, în 26 aprilie 2021 a fost emis ordinul privind desemnarea reprezentanților pentru verificarea necesității lucrărilor suplimentare, au avut loc vizite și întrevederi cu participanții la procesul de construcție, iar în 12 iulie 2021 a fost expediat răspunsul scris nr. 08/5-09/3323. Toate aceste împrejurări nu înlătură necesitatea examinării caracterului oportun al fiecărei intervenții, însă exclud concluzia că întreaga perioadă invocată de reclamant s-ar fi caracterizat printr-o lipsă totală de reacție din partea investitorului.
73. În ceea ce privește solicitările referitoare la lucrările suplimentare, instanța reține că executarea acestora era condiționată chiar prin contract de existența unei dispoziții a investitorului. Or, punctul 9.9 al contractului exclude plata lucrărilor executate în afara celor prevăzute în contract sau fără dispoziția investitorului. Prin urmare, verificarea caracterului necesar al lucrărilor suplimentare, stabilirea volumului acestora și parcurgerea procedurii necesare pentru contractarea lor nu pot fi considerate, prin simpla lor existență, drept o neexecutare contractuală imputabilă pârâtului.
74. În plus, instanța notează că pentru contractul de antrepriză obligația de cooperare dintre părți este reglementată de lege la art. 1337 Cod civil (a se vedea pct. 51 din hotărâre).

Norma respectivă prevede (relevant speței) că *beneficiarul trebuie să răspundă solicitărilor rezonabile ale antreprenorului sau ale prestatorului de furnizare a informaţiei în măsura în care ea este necesară pentru a permite antreprenorului să îşi execute obligaţiile rezultate din contract; să dea instrucţiuni privind executarea lucrării în măsura în care ele sînt necesare pentru a permite antreprenorului să îşi execute obligaţiile rezultate din contract; părţile trebuie să-şi coordoneze eforturile în măsura în care acest fapt este necesar pentru executarea obligaţiilor ce le incumbă conform contractului*.

75. Aceeași normă prevede însă și remediile ce stau la dispoziția antreprenorului în cazul în care beneficiar nu cooperează și anume:
    - are dreptul să suspende executarea;
    - să se bazeze, în procesul executării, pe aşteptările, preferinţele şi priorităţile pe care beneficiarul le putea avea în mod rezonabil, avînd în vedere informaţiile şi instrucţiunile primite, cu condiţia că beneficiarul este informat conform art.1341;
    - să ceară despăgubiri pentru prejudiciul suportat din cauza neexecutării;
    - să obțină termen suplimentar pentru executarea lucrării sau prestarea serviciului.
76. Societatea reclamantă, considerând că pârâtul nu a executat obligația de cooperare conform propriilor așteptări, fără a face uz de celelalte remedii ce-i stau la dispoziție, a recurs direct la solicitarea despăgubirilor pentru ratarea unui beneficiu bazat pe un curs obișnuit al prestațiilor contractuale. Aici se va atrage atenția că dreptul de a cere despăgubiri pentru prejudiciu suportat este reglementat de art. 1337, alin. (3) care prevede că acest drept este condiționat de ipoteza ca ***pretinsa neexecutare a obligației de cooperare să fi făcut ca lucrarea să devină mai costisitoare sau să ia mai mult timp decât s-a convenit în contract***.
77. Reclamantul nu a acoperit în niciun fel această ipoteză cu probatoriu și nici nu a pretins că ar fi suportat efectiv unele cheltuieli sau sarcini neremunerate din cauza pretinsei reticențe din partea beneficiarului Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova, ceea ce o lipsește de principiu de dreptul de a cere despăgubiri în acest temei.
78. Instanța ia în considerare și particularitatea că raportul litigios privea un contract de achiziție publică finanțat din mijloace bugetare. Potrivit art. 66 alin. (3) din Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală,

angajamentele multianuale pentru obiectele de investiții capitale puteau fi asumate pe o perioadă de până la 3 ani, valoarea acestora urmând să fie ajustată anual în corespundere cu alocațiile bugetare aprobate. Contractul însuși prevedea, la pct. 4.2, că achitările se efectuează în limitele alocărilor bugetare anuale.

79. Din materialele cauzei rezultă că pentru anul 2021 proiectului îi fusese alocată suma de 10478000 lei, în condițiile în care valoarea lucrărilor rămase neexecutate depășea cuantumul mijloacelor bugetare disponibile, situație care a determinat necesitatea ajustării raportului contractual. În aceste condiții, diminuarea valorii contractului nu poate fi atribuită în mod automat pretinsei lipse de răspuns la solicitările reclamantului, existența constrângerilor bugetare constituind o împrejurare distinctă care trebuia luată în calcul la stabilirea cauzei reducerii volumului lucrărilor.
80. Instanța mai reține că în 15 septembrie 2021 părțile au semnat Acordul adițional nr. 18/03806/C/1M, prin care valoarea contractului a fost diminuată prin excluderea unor lucrări în sumă de 11236912,22 lei. Potrivit pct. 14.4 al Contractului nr. 18/03806/C, modificarea contractului putea interveni numai cu acordul părților, astfel încât reducerea valorii contractului a avut un caracter consensual. Totuși, această împrejurare nu este, prin ea însăși, suficientă pentru a exclude posibilitatea existenței unui prejudiciu anterior modificării contractului. Pentru angajarea răspunderii pârâtului era necesar ca reclamantul să demonstreze distinct că prejudiciul pretins a rezultat direct și necesar dintr-o neexecutare imputabilă pârâtului Ministerului Educației și Cercetării și că profitul invocat ar fi fost realizat cu un grad suficient de certitudine în lipsa acelei neexecutări.
81. În aceste circumstanțe, pentru a obține repararea venitului ratat, reclamantului îi revenea sarcina de a demonstra că în lipsa unei neexecutări imputabile Ministerului Educației și Cercetării, lucrările în valoare de 11236912,22 lei ar fi fost efectiv executate de reclamant în perioada de valabilitate a contractului și că profitul pretins ar fi fost realizat în mod rezonabil. O asemenea concluzie nu poate rezulta numai din faptul că valoarea lucrărilor excluse a fost înmulțită cu 2%, reprezentând beneficiul de deviz.
82. Calculul de 224738,24 lei relevă doar o modalitate aritmetică prin care reclamantul și-a determinat pretenția, însă nu demonstrează existența raportului de cauzalitate dintre conduita concretă a pârâtului și nerealizarea acestui profit, cu atât mai mult cu cât nici comportamentul reclamantului ”*****” societate cu răspundere limitată nu poate fi

determinat în mod explicit, nefiind clar dacă a cesta a continuat să execute sau a suspendat executarea obligațiilor contractuale în perioada de referință. Conform art. 934 alin. (2) din Codul civil, despăgubirile pot acoperi numai prejudiciul care este consecința directă și necesară a neexecutării, iar potrivit art. 936 alin. (2), creditorului îi revine sarcina de a demonstra mărimea prejudiciului pentru care solicită despăgubiri.

83. Instanța reține că executarea lucrărilor era deja extinsă în timp anterior perioadei noiembrie 2020 – iulie 2021, care formează obiectul criticilor reclamantului. Astfel, chiar din poziția pârâtului și din înscrisurile la care acesta a făcut trimitere rezultă că termenul inițial de executare fusese depășit anterior acestei perioade, iar lucrările continuaseră în baza raporturilor contractuale existente și a contractelor pentru lucrări suplimentare. În consecință, atribuirea întârzierii pretinse de 7 luni și 9 zile exclusiv conduitei Ministerului presupunea necesitatea unui probatoriu a imposibilității de continuare a lucrărilor și a duratei efective a fiecărui impediment, probatoriu care să individualizeze contribuția pârâtului la prejudiciul pretins.
84. Totodată, din prevederile pct. 7.6 al contractului rezultă că notificarea antreprenorului trebuia să indice nu doar documentele sau dispozițiile solicitate, ci și momentul la care acestea erau necesare și întârzierile ori întreruperile concrete produse prin lipsa lor. Existența mai multor scrisori adresate pârâtului nu înlătură, așadar, reclamantul de obligația de a demonstra, pentru pretenția în despăgubiri, care dintre aceste omisiuni a determinat concret imposibilitatea executării unei anumite lucrări și pentru ce perioadă.
85. În consecință, instanța apreciază că reclamantul nu a demonstrat cumulativ condițiile necesare angajării răspunderii contractuale a pârâtului pentru suma de 224738,24 lei. În special, nu a fost stabilită o legătură cauzală directă și necesară între conduita pârâtului Ministerului Educației și Cercetării și profitul de 2% calculat asupra întregii valori a lucrărilor excluse ulterior prin acordul părților. Din acest motiv, pretenția privind încasarea sumei de 224738,24 lei cu titlu de prejudiciu sub forma venitului ratat urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.
86. Referitor la pretenția privind încasarea sumei de 68785,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 1 ianuarie 2022 – 25 aprilie 2023, instanța reține că art. 942 alineatul (1) din Codul civil condiționează dreptul la dobândă de întârziere de existența

unei sume de bani neachitate la scadență. Dobânda curge asupra unei obligații pecuniare existente și scadente din ziua imediat următoare scadenței.

87. În speță, reclamantul nu a demonstrat că, începând cu 1 ianuarie 2022, în sarcina pârâtului exista o obligație pecuniară certă și scadentă în cuantum de 224738,24 lei, asupra căreia să poată fi calculată dobânda de întârziere prevăzută de art. 942 alin. (1) din Codul civil. Suma respectivă reprezintă cuantumul prejudiciului pretins de reclamant cu titlu de venit ratat, a cărui existență și întindere au fost contestate de pârât și nu au fost demonstrate în condițiile legii. Or, în condițiile în care pretenția principală privind repararea prejudiciului material a fost constatată ca fiind neîntemeiată, nu este stabilită nici existența unei obligații pecuniare scadente care să constituie baza calculării dobânzii de întârziere. Prin urmare, pretenția privind încasarea sumei de 68785,29 lei cu titlu de dobândă de întârziere urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.
88. În continuare, instanța va examina distinct pretențiile reclamantului privind constatarea faptului că în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021 Ministerul Educației și Cercetării nu ar fi oferit răspunsuri la solicitările formulate în temeiul Contractului nr. 18/03806/C din 1 noiembrie 2018 și constatarea faptului că prin acțiunile pârâtului ar fi fost generate întârzieri în executarea lucrărilor pentru o perioadă de 7 luni și 9 zile calendaristice.
89. Potrivit art. 6 din Codul de procedură civilă, apărarea judiciară se realizează, între altele, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic și prin ***constatarea unui fapt care are valoare juridică***. Din sensul acestei norme rezultă că nu orice împrejurare de fapt poate constitui un obiect autonom al unei acțiuni în constatare, ci numai un fapt căruia legea îi atribuie, prin el însuși, efecte juridice asupra drepturilor sau obligațiilor persoanei.
90. Aceeași concluzie rezultă din art. 281 și 282 din Codul de procedură civilă, potrivit cărora instanța constată faptele de care depinde apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale ori patrimoniale, iar constatarea este admisibilă atunci când faptul produce asemenea efecte juridice și nu este legat de soluționarea unui litigiu de drept.
91. Or, faptul că pârâtul ar fi răspuns sau nu anumitor solicitări într-o anumită perioadă și împrejurarea că anumite acțiuni ori inacțiuni ar fi determinat întârzieri în executarea lucrărilor nu constituie, în circumstanțele prezentei cauze, fapte juridice autonome de care să depindă apariția, modificarea sau încetarea unui drept al reclamantului. Acestea

reprezintă împrejurări de fapt ce intră în structura raportului litigios de răspundere contractuală și servesc la aprecierea existenței unei neexecutări, a imputabilității acesteia și a legăturii cauzale cu prejudiciul pretins.

92. În particular, stabilirea existenței ori inexistenței răspunsurilor Ministerului și aprecierea influenței conduitei acestuia asupra duratei executării lucrărilor sunt chestiuni pe care instanța este îndreptățită și obligată să le cerceteze în procesul aprecierii temeiniciei pretenției privind repararea prejudiciului. Aceste împrejurări de fapt nu pot fi însă desprinse din litigiul patrimonial și transformate în două pretenții autonome având ca finalitate numai obținerea unei constatări judiciare asupra unor elemente de fapt.
93. Prin urmare, încetarea procesului în partea respectivă este determinată de lipsa unui obiect autonom susceptibil de a fi soluționat printr-o acțiune civilă în constatarea faptelor indicate.
94. Admiterea separată a unor asemenea pretenții ar echivala cu consacrarea în dispozitivul hotărârii a unor concluzii probatorii intermediare, deși aceste concluzii au relevanță juridică numai în măsura în care sunt analizate pentru soluționarea dreptului litigios concret, în speță dreptul reclamantului la despăgubiri. Or, obiectul protecției judiciare prin intermediul unei acțiuni depuse îl constituie dreptul sau interesul legitim pretins a fi încălcat, iar nu obținerea unei hotărâri declarative asupra fiecărei împrejurări de fapt care servește sau care poate servi ca obiect de probațiune.
95. În consecință, pretențiile privind constatarea lipsei răspunsurilor în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021 și constatarea faptului că prin acțiunile pârâtului au fost generate întârzieri de 7 luni și 9 zile nu urmează a fi soluționate ca pretenții civile autonome. În temeiul art. 265 litera a) din Codul de procedură civilă, procesul urmează a fi încetat în această parte, întrucât cauza, sub aspectul acestor două solicitări pur constatatoare, nu urmează a fi judecată în procedură civilă ca obiect distinct al acțiunii.
96. Potrivit art. 266 din Codul de procedură civilă, încetarea procesului produce efectele prevăzute de lege, nefiind admisă o nouă adresare a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri.
97. De menționat este că această soluție nu a împiedicat însă instanța să aprecieze împrejurările de fapt respective în motivarea soluției date pretenției patrimoniale.

98. În concluzie, întrucât reclamantul nu a demonstrat existența unei neexecutări contractuale imputabile pârâtului care să fi constituit cauza directă și necesară a venitului ratat în sumă de 224738,24 lei, pretenția privind repararea prejudiciului material, precum și pretenția accesorie privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 68785,29 lei urmează a fi respinse ca neîntemeiate. Concomitent, pentru motivele expuse la punctele precedente, procesul civil urmează a fi încetat în partea pretențiilor privind constatarea lipsei răspunsurilor și constatarea generării întârzierilor în executarea lucrărilor.
99. În conformitate cu art. 236, 238-241, 265, lit. a) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată

h o t ă r ă ş t e:

Acțiunea civilă înaintată de „*****” societate cu răspundere limitată către Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Centru de Excelență în Energetică și Electronică cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 224738,24 lei și încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 68785,26 se respinge ca neîntemeiată.

În partea pretențiilor formulate de „*****” societate cu răspundere limitată privind constatarea faptului că în perioada noiembrie 2020 – 9 iulie 2021 Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova nu a oferit niciun răspuns la solicitările înaintate de reclamant în temeiul contractului de antrepriză nr.18/03806/C din 1 noiembrie 2018 și constatarea faptului că prin acțiunile pârâtului au fost generate întârzieri în executarea lucrărilor, *procesul civil încetează*.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău.

Președintele ședinței, **Eleonora Badan-Melnic**
Judecătorul